

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ
UNIVERSITY OF PATRAS

Τίτλος Μαθήματος: Αισθητική

Ενότητα: Βιβλιογραφική Αναφορά

Όνομα Καθηγητή: ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΚΑΛΕΡΗ

Τμήμα: ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

ΑΝΟΙΚΤΑ ακαδημαϊκά
μαθήματα ΠΠ

1. Σκοποί Ενότητας

Μικρή Βιβλιογραφία για την ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ με σύντομο σχολιασμό

2. Περιεχόμενα ενότητας

Βασικές Πηγές

Περιλαμβάνει μόνο **βασικά κείμενα** της αρχαίας ελληνικής γραμματείας και της γραμματείας των νεωτέρων χρόνων μέχρι και τον 20^ο αιώνα **που αποτελούν σταθμούς** στην εξέλιξη της ιστορίας της φιλοσοφίας για την τέχνη. [Δεν έχουν συμπεριληφθεί κείμενα της ελληνιστικής, της ρωμαϊκής και της βυζαντινής/μεσαιωνικής εποχής] Σημειώνονται οι πηγές που χρησιμοποιήθηκαν ως βάση στις διαλέξεις του ανοικτού **μαθήματος**.

ΠΛΑΤΩΝ, *Ιππίας μειζων* [αναλυτική του ωραίου] → **μάθημα**,

Ἴων [για την τέχνη του ραψωδού], → **μάθημα**,

Συμπόσιο [ωραίο-έρως-ιδέες],

Φαίδρος [ωραίο-έρως-ιδέες],

Κρατύλος [μιμητική δήλωση], → **μάθημα**,

Πολιτεία βιβλία Β+Γ και Ι [πάθος, μίμηση, αλήθεια] → **μάθημα**,

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ, *Περί ποιητικής* → **μάθημα**,

ΛΟΓΓΙΝΟΣ, *Διονύσιος* [Ψευδολογγίνος], *Περί ύψους*, χρονολογείται τον 1^ο αι. μ.Χ., έργο θεωρίας της ποίησης και της ποιητικής κριτικής

ΠΛΩΤΙΝΟΣ, *Εννεάδες*, *Ενν. Ι*, βιβλίο 6 [περί του καλού], *Ενν. V* [περί του νοητού κάλλους]

ALBERTI, Leon-Battista , *Περί ζωγραφικής*, [de pictura, 1435], Αθήνα (Καστανιώτης) 2008 [θεωρία της ζωγραφικής στην Αναγέννηση]

HUTCHESON Francis, *Inquiry concerning Beauty, Order, Harmony and Design*,

BATTEUX, Charles, *Les Beaux-Arts reduits a un meme principe*. Paris 1746

MEIER, Georg Friedrich, *Anfangsgruende aller schoenen Wissenschaften*, 1748, ανατύπωση: Hildesheim/New York 1976*

BAUMGARTEN, Alexander Gottlieb, *Aesthetica*, 1750-58, δίγλωσση έκδοση βασικών τμημάτων (λατινικά-γερμανικά) Hamburg 1983

HUME, David, «Of the Standard of Taste», 1757, δημοσιεύεται π.χ. στο: **Τ.Ι.**, *Essay, Moral, Political, and Literary*, ed. by Eugene Miller, revised edition, Indianapolis 1987, ελληνική μετφρ. «Το κριτήριο του γούστου», στο Θ. Παρισάκη, *Φιλοσοφία και Τέχνη*, Θεσσαλονίκη (Ζήτηρος) 2004

- KANT, Ιμμάνουελ, *Κριτική της κριτικής δύναμης*, 1790, μετφρ. στα ελληνικά, εισαγ., σχόλια Κώστας Ανδρουλιδάκης, Αθήνα 2002 → μάθημα**
- KANT, Ιμμάνουελ, *Η πρώτη εισαγωγή στην κριτική της κριτικής δύναμης*, μετφρ. Παρασκευή Μείντάνη, επίμετρο Κοσμάς Ψυχοπαίδης, Αθήνα (πόλις) 1996**
- ΣΙΛΛΕΡ, Φρήντριχ, *Για την Αισθητική παιδεία του ανθρώπου*, μετφρ., εισαγ., σχολ. Κλεοπάτρα Λεονταρίτου, Αθήνα (Οδυσσεάς) 1990 (γερμ. 1795)**
- ΣΙΛΛΕΡ, Φρήντριχ, *Καλλίας ή Περί του κάλλους*, μετφρ. Κοντοπούλου Μ. κ.α., Αθήνα (πόλις) 2005 (γερμ. 1801)**
- SCHELLING, Friedrich Wilhelm Joseph von, *Ueber das Verhaeltnis der bildenden Kuenste zur Natur*, [= Περί της σχέσης των καλών τεχνών με την φύση] 1807**
- SCHOPENHAUER, Arthur, *Die Welt als Wille und Vorstellung*, δεύτερη επανυζημένη έκδοση 1844, [η αισθητική στο τρίτο βιβλίο]**
- ΝΗΤΣΕ, Φρήντριχ, *Η γέννηση της τραγωδίας από το πνεύμα της μουσικής*, 1872, ελλην. Χρ. Μαρσέλος, Αθήνα (βιβλ. Εστίας) 2009**
- ΧΕΓΚΕΛ, Γκέοργκ Βίλχεμ Φρήντριχ, *Εισαγωγή στην αισθητική*, μετφρ., εισαγ., σχολ. Γιώργος Βελουδής, επίμετρο Κοσμάς Ψυχοπαίδης, Αθήνα (πόλις) 2000**
- COLLINGWOOD, Robert, *The principles of Art*, Οξφόρδη 1938**
- ΧΑΙΝΤΕΓΓΕΡ, Μάρτιν, *Η προέλευση του έργου τέχνης*, μεταφρ. εις. Γ. Τζαβάρα, Αθήνα-Γιάννινα 1986 [μεταφρ. της έκδοσης τριών διαλέξεων του Χ. από το 1936, δημοσιευμένες στα γερμ. 1960, και ως τόμος 5 της έκδοσης των απάντων, «Holzwege», επιμ. F.W. v. Hermann, 1977]**
- GADAMER, Hans-Georg, *Wahrheit und Methode*, μέρος πρώτο «Freilegung der Wahrheitsfrage an der Erfahrung der Kunst» [=Ανάσυρση του ερωτήματος για την αλήθεια στην εμπειρία της τέχνης], 1960**
- ADORNO, Theodor, W., *Αισθητική Θεωρία*, μετφρ. Λ. Αναγνώστου, Αθήνα (αλεξάνδρια) 2000 (γερμ. πρωτοτ. δημοσ. από τα κατάλοιπα 1977)**

Εγχειρίδια – Εποπτικές παρουσιάσεις

ελληνική βιβλιογραφία (επιλεγμένη)

ABRAMS, M. H., *Ο καθρέφτης και το φως*, 1953, ελλην. Μεταφρ. Α. Μπερλής, Αθήνα (κριτική) 2001 [για την αισθητική του ρομαντισμού]

ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΣ, Μανόλης, *Ο Πλάτων και η τέχνη. Οι πλατωνικές απόψεις για το ωραίο και τις εικαστικές τέχνες*, Αθήνα (Νεφέλη) ²1986. ¹1951 [εμπειριστατωμένη πρωτότυπη ερμηνεία των απόψεων του Πλάτωνα για την τέχνη – η διδ. διατρ. του Μ. Ανδρόνικου]

BEARDSLEY, Monroe C., *Ιστορία των αισθητικών θεωριών*, μεταφρ. Δ. Κουρτιδής/ Π. Χριστοδουλίδης, Αθήνα (Νεφέλη) 1989 [εμπειριστατωμένη διεξοδική ιστορική παρουσίαση-έγκυρο εγχειριδιακό με βασική ξενόγλωσση βιβλιογραφία κατά εποχές]

ΓΙΑΝΝΑΡΑΣ, Αναστάσιος, *Θέματα παραδοσιακής και σύγχρονης αισθητικής. Πανεπιστημιακές παραδόσεις*, Αθήνα (Παπαζήσης) 1975/76 [όχι ιδιαίτερα ενδιαφέρον, πολύ συνοπτικό]

ΠΑΠΑΝΟΥΤΣΟΣ, Ευάγγελος, *Αισθητική*, Αθήνα (Ίκαρος), οριστική έκδοση, 1976 (1^η έκδοση 1948) [κλασικό για την ελληνική βιβλιογραφία, για τα σημερινά δεδομένα εν μέρει ξεπερασμένο, περισσότερο στα συστηματικά και λιγότερο στα ιστορικά μέρη]

XIMENES MARK, *Τι είναι η αισθητική*, Αθήνα 2014 [ιδιαίτερα για την νεώτερη φιλοσοφία]

Ειδικότερες μελέτες – Ειδικότερες οπτικές

ελληνική βιβλιογραφία (δεν διεκδικεί πληρότητα ούτε αντιπροσωπευτικότητα, δίνει μόνο ερεθίσματα για περαιτέρω ενασχόληση)

ΑΟΥΕΡΜΠΑΧ, Εριχ, *Μίμησις*, Αθήνα 2006 [¹1946]

ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΥ, Γεωργία, «Ο Hegel και το ‘τέλος’ της τέχνης», στο

Περιοδικό: *Χρονικά Αισθητικής*, τόμος 39-40(1982-1983), σελ. 90-112

- ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΥ, Γεωργία, «Ο προσδιορισμός της τέχνης μετά το ‘τέλος της τέχνης’, στο περιοδικό: Χρονικά Αισθητικής, τόμος 39- 40 (199/2000), σελ.57-72**
- ΒΙΝΚΕΛΜΑΝΝ, Ι. Ι., Σκέψεις για την μίμηση των ελληνικών έργων στην ζωγραφική και την γλυπτική, μετφρ. Σκουτερόπουλος, Αθήνα (ινδικτος) 1996**
- ΓΙΟΣΗ, Μαίρη «Εισαγωγή», στο: Πλάτωνος Ίων, μετφρ. Δ. Γ. Σπαθάρας, Αθήνα 1998, σελ. 7-16**
- ΕΓΕΛΟΣ, Η αισθητική της μουσικής, μεταφραση, επίμετρο Μ. Τσέτσος, Αθήνα (πόλις) 2002**
- ΙΑΚΩΒ, Ι. Δανιήλ, Ζητήματα Λογοτεχνικής θεωρίας στην ΠΟΙΗΤΙΚΗ του Αριστοτέλη, Αθήνα (στιγμή) 2004**
- ΚΑΛΕΡΗ, Αικατερίνη, «Το παιγνίδι ως πρότυπο της οντολογίας του έργου τέχνης στον Χ.-Γκ. Γκάνταμερ», στο περιοδικό: Ίνδικτος, τεύχος 10(1999), σελ. 77-79**
- ΚΑΛΛΙΓΑΣ, Παύλος, «Εισαγωγή», στο: Πλάτωνος Ίων, μετφρ. Ν. Σκουτερόπουλος, Αθήνα 2002, σελ. 9-36**
- ΚΑΝΝΙΧΤ, Ρίχαρντ, Η παλαια διαμάχη ποίησης και φιλοσοφίας, μετφρ. Δ. Ιακώβ Αθήνα (λωτός) 1988**
- ΛΟΥΚΑΤΣ Γκέοργκ, Η ψυχή και οι μορφές, μετφρ. Α. Οικονόμου, Αθήνα (θεμέλιο) 1986**
- MALRAUX, Andre, Το φανταστικό μουσείο, μετφρ. Ν. Ηλιάδης, Αθήνα (πλέθρον) 2007 [γαλλ. 1947]**
- ΜΙΧΕΛΗΣ, Παναγιώτης Α., Αισθητικά θεωρήματα, 3τόμοι, Αθήνα 2001**
- ΜΙΧΕΛΗΣ, Παναγιώτης Α., Αισθητικά θεωρήματα. Επιλογή-Αρχιτεκτονικά θέματα, ένας τόμος, Αθήνα 2006**
- ΜΠΕΝΓΙΑΜΙΝ Βάλτερ, Δοκίμια για την τέχνη, μετφρ. Δ. Κούρτοβικ, Αθήνα 1978**
- ΝΕΧΑΜΑΣ, Αλέξανδρος, Η ζωή σαν λογοτεχνία, Αθήνα 2002**
- ΠΑΡΙΣΑΚΗ, Θεόπη, Φιλοσοφία και Τέχνη, Θεσσαλονίκη (Ζήτρος) 2004**
- ΠΟΥΛΟΣ, Παύλος (επιμ.), Εννοιες τέχνης τον 20^ο αιώνα, Αθήνα 2006**
- PREISENDANZ, Wolfgang, «Συμβολή στην ποιητική του γερμανικού ρομαντισμού. Η εγκατάλειψη του αξιώματος της μίμησης της φύσης», μετφρ. Άννα Χρυσογέλου-Κατσή, (γερ. Πρώτη δημοσίευση 1967), στο: τ.ι., Ρομαντισμός- Ρεαλισμός-Μοντερνισμός, Αθήνα (Καρδαμίτσα) 1990 σελ. 19-77**

SHERRARD, Philip, *Το ιερό στη ζωή και στην τέχνη*, μετφρ. Ι. Ροϊλίδης, Αθήνα (ακρίτας) 1994

TOLSTOI Leon, *Τί είναι τέχνη*, μετφρ. Β. Τομανάς, Αθήνα (printa) 2009

ΜΠΑΧΤΙΝ, Μιχαήλ, *Δοκίμια Ποιητικής*, μετφρ. Γ. Πινακουλας, Ηράκλειο (Παν/κες Εκδόσεις Κρήτης) 2014

ΦΗΒΕΚ, Κλάους, «Αισθητική και φιλοσοφία της ιστορίας στην οικουμενική

Θεώρηση του ύστερου Χέγκελ», στο: Γεωργία Αποστολοπούλου (επιμ.), *Ιστορία και υποκειμενικότητα στη φιλοσοφία του Χέγκελ*, Ιωάννινα 1995, σελ. 115-136

ΦΟΥΚΩ Μισέλ, *Η ζωγραφική του Μανέ*, μετφρ. Γ. Κουζέλης, Π. Καπόλα, Αθήνα (νήσος) 2004

ΧΑΙΝΤΕΓΓΕΡ, Μάρτιν, *Η τέχνη και ο χώρος*, μετφρ. Γ. Τζαβάρα, Αθήνα 2006

ΧΑΙΝΤΕΓΓΕΡ, Μάρτιν, *Κτίζειν-Κατοικείν-Σκέπτεσθαι*, μετφρ. Γ. Ξηροπαϊδη Αθήνα 2008

ΧΡΙΣΤΙΔΟΥΛΙΔΗΣ, Παύλος (επιμ.), *Αισθητική και θεωρία της τέχνης. Έκτο*

Πανελλήνιο Συνέδριο της Ελληνικής Φιλοσοφικής εταιρείας, Αθήνα

(Καρδαμίτσα) 1994 [δημοσίευση των ανακοινώσεων του συνεδρίου]

Σημειώματα

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Πανεπιστήμιο Πατρών, Αικατερίνη Καλήρη, 2015. Αικατερίνη Καλήρη. «Αισθητική. Βιβλιογραφική Αναφορά». Έκδοση: 1.0. Πάτρα 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <https://eclass.upatras.gr/courses/PHIL1824>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π.,

τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Διατήρηση Σημειωμάτων

- Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:
 - το Σημείωμα Αναφοράς
 - το Σημείωμα Αδειοδότησης
 - τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
 - το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.

- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αθηνών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

